

מוכירות הממשלה

צ"ח 1 גמ"ח 3

סנטימטר

מס' 29 מתוך 45 עותקים

פרסום קדמני
ישיבת הועדה להתיישבות
כ"ח בכסלו תשל"ו - 2.12.75

בכח חברי הועדה: המורים י. גלילי - יו"ר, א. ארזן, י. בורג, ש. הלל, א. ידליץ, ח. י. צדוק, י. הפאל, ש. רוזן.

בעדו חברי הועדה: המורים י. אלון, א. עופר, ש. פרס, מ. קול (בחול), י. רביבוניץ.

בכח חברי הנהלת הסוכנות היהודית: י. צור, א. שחקר.

בעדו חברי הנהלת הסוכנות היהודית: מ. בראון, א. ל. דולצ'ין, ר. וייץ (בחול), ר. יגלום, ח. קיצקלשטיין, מ. קירשבלום, י. קלארמן, מ. קרובה, ע. שפירא.

משתתפים בוספים מטעם הממשלה: ג. האוזבר - ממלא מקום שר התיירות
ז. המר - שר הסעד
ש. אבני - משרד הטיכונ
ד. אריאל - משרד החוץ
א. ביידיץ - מינהל מקרקעי ישראל
י. גוטמן - לשכת חזר המשפטים
ד. זאבי - משרד ראש הממשלה
אלון ר. ורדי - מתאם הפעולה בשטחים
א. מקובר - לשכת השר י. גלילי
מ. בצר - משרד וזבטחון

משתתפים בוספים מטעם הסוכנות היהודית: י. אדמיבי, י. שמיר.

א. ליטבסקי - מזכיר הועדה

סדר היום: הת/5. הקמת מאחזים אזרחיים ברמת-הגולן ז'ר.

הקמת/.

בפרוטוקול זה 28 דפים.

רשמי: גמ"ח חתום.

2.12.75

כ"א. 5. קרא להקים אגודת חיי-הקול.

היו"ר השר י. גלילי:

רבותי, אני פותח את הישיבה. על סדר היום

שלנו סעיף אחד - המשך ההתיישבות ברמת הגולן.

אני רוצה למסור לוועדה כי בהתאם לסיכומי הישיבה הקודמת, בה הוטל על קבוצת שרים - יושב-ראש הוועדה, שר החקלאות, שר המשפטים ושר השיכון לבוא בדברים עם שר האוצר בדבר מסגרת תקציבית למימון תכנית מואצת של התיישבות שתיכלל במסגרת של תשבה ציונית ישראלית להחלטות העצרת, נפגשנו עם שר האוצר והבאנו לפנינו תכנית מסגרת, שטרם אושרה בוועדה אבל הונחה על שולחן הוועדה, של הקמת כ-30 ישובים במשך 18 חודשים. דהיינו, שתוך 18 חודשים תהיה התחלה בכל אחד מהם. שר האוצר עשה מאמץ מוצלח שלא להתמוטט מחמת סדר הגודל הכספי של התכנית הזאת, שמגיע בקרוב לחצי מיליארד לירות, ולאחר שהוא התאושש מן ההלם הוא גייס כוחות להודיע לנו שיהיה מוכן לדון אתנו בנושא רק כעבור שבועיים בקירוב, כאשר יתחוויר לו המצב בקשר להגשת הצעת התקציב לשנת הכספים הבאה.

שר האוצר הזכיר לנו שיש התחייבויות קודמות

לגבי 6 ישובים ~~שהחלטנו עליהם~~ שהחלטנו עליהם בוועדה הזאת וכן שאשתקד כאשר דיברנו על 11 ישובים אושרו 6 וכזכור נשארו 5 לשנה זו. בחלק מאלה יש כבר התחלות. מכל מקום, לא ראינו לאפשרי שלא לקבל את הדין, לא מתוך קורת רוח אלא מתוך כורח, ונשוב לדון עם שר האוצר בעוד שבוע, כאשר תהיה ברורה לו יותר המסגרת התקציבית ואז, בהתאם להחלטת הוועדה שלנו, נביא את סיכומי בירורנו לוועדה הזאת ויהיה מקום לדון ברשימה שהוגשה לנו בישיבה הקודמת ובסדר הקדימויות.

כאמור, היום אין לנו מה לעשות לגבי התכנית

הכוללת ונדון בנושא רמת הגולן בלבד.

היו"ר השר י. גלילי:

כזכור, הבאנו לפני ועדה זו הצעה בדבר
4 מאחזים ברמת הגולן ולפי בקשת אחד החברים

הנושא הועבר לממשלה.

השר ש. הלל:

היו שני שרים.

היו"ר השר י. גלילי:

אחד הציע והאחר הלך אחריו.

אחד מחברי הוועדה בתמיכה רעהו הציע להעביר

את הנושא לדיון בממשלה ואני נעניתי לו, ואיש מחברי הוועדה לא מיחה על כך.

ראש הממשלה קבע את הדיון לתאריך מסויים שלאחר 30 בחודש.

אתמול, תוך כדי דיון בתגובת מדינת-ישראל להחלטת

מועצת הבטחון האחרונה, התפתח דיון גם בנושא המאחזים ברמת הגולן ועם תום הדיון,

שהיה כללי, אך נגע גם בנושא רמת הגולן, היתה הסכמה של רוב החברים לראות בכך

את הדיון בנושא כנשלם ולקבל החלטה בנדון, והממשלה החליטה אתמול, במה שנוגע

לנו, שצתי החלטות: (1) ישראל תאחו בכל האמצעים הדרושים להגברת הבטחון בגבול

הצפוני ולחיזוק המערך ההתיישבותי לאורכו. (2) ועדת השרים להתיישבות הוסמכה

לדון ולהחליט, על דעת הממשלה, בהצעות להתיישבות נוספת ברמת הגולן. ההגדרה

"התיישבות נוספת" מתייחסת באורח קונקרטי להצעה בדבר המאחזים ואמנם, הצעה כזו

אנחנו מביאים.

אני חוזר ומזכיר את ההנחות שאותן הנחתי

בישיבה הקודמת בנושא המאחזים. אני סיפרתי שבדין ודברים שהיה לאנשי ההתיישבות

עם אנשי צה"ל ראינו לנכון, על דעת שר הבטחון ובתמיכה נלהבת של הישובים ברמת

הגולן, להביא הצעה להקים מספר מאחזים אזוריים בקרבת מוצבי צה"ל באיזורים

המחוכננים להתיישבות. כפי שתראו במפה, הדברים אמורים בקו השני ברמת הגולן.

היו"ר השר י. גלילי:

ברמת הגולן יש מספר גרעינים אשר/מחננו מעונינים

בטיפולם ובגיבושם, מהם גרעינים השוהים ברמת

הגולן זה חודשים אחדים. הכוונה היא לאפשר לגרעינים אלה להתגבש ולעלות בבוא

העת לישובי הקבע שלהם. אנחנו נמנעים מלתת התחייבויות מפורטות בדבר עיתוי

העליה למשבצת הקבע מפני שהדבר תלוי קודם כל במסגרת תקציבית, ולא פחות מזה

גם בהתחייבויות אחרות שיש ופה חשוב מאד לשמור על התור.

הזהות של הגרעינים נקבעה על-ידי הוועדה הבין-

תנועתית בראשותו של מר גבתי.

המחנה בכל מאחז יהיה זמני, היינו, אין זה שיכון

של קבע. קיומם של הגרעינים יהיה בעיקר על עבודת חוץ ברמת הגולן וחלקו על

מפעלים מקומיים פשוטים אם במלאכה ואם בחקלאות. חברי הגרעינים והתנועות אליהם

מסונפים הגרעינים יהיו מיועדים לכך שהמאחזים האלה הם זמניים, כי עדיין אין

החלטה בדבר העיתוי להתיישבותם. סדר הקדימויות להקמת המאחזים ייקבע בהסכם עם

צה"ל.

האמת ניתנה להאמר, שבשעה שהבאתי את ההצעה הזאת

הכוונה שלי היתה להעלות את המאחזים הללו, אם יאושרו, באורח הדרגתי, אבל לאחר

החלטת העצרת של האו"ם ומועצת הבטחון ובהתאם לרוח ישיבת הממשלה אתמול, הכוונה

שלנו היא, לאחר אישור, להעלות את המאחזים האלה במהירות האפשרית ביותר. מאחר

שלגבי חלקם של המאחזים נעשו הכנות, הדבר הזה יקל עלינו לקצר את הזמן מן ההחלטה

עד לביצוע.

אני מבקש ממר אדמוני למסור את הפרטים בשטח,

לצייץ איפה הם וגם איזה גרעינים.

מר אדמוני:

הצענו להקים מספר מאחזים גם במוצבים.

הרכס הראשון שיעשו בו שלבים של פעולה הוא

תמכ"ל-פארג', שנמצא במפה במקום שאני מסמן. קו הגבול הוא הקו הכחול העבה. המקום הזה מיועד לגרעינים של הפועל המזרחי. היום נמצא שם גרעין יונתן. אנחנו רוצים שיצטרף אליו גרעין שני הנמצא כיום ברמת מגשימים. יחד הם ימנו 60 איש. היום הם מונים 35.

השר ח.י. צדוק:

מה יש שם היום?

מר אדמוני:

מוצב של צה"ל, מקלטים וכל המערכת של מוצב,

15 קאראוונים. מה שצריך להקים שם הם מבנים,

חדר אוכל להניח קו מים למי שתיה. יש במקום גנרטור לתאורה. ישוב הקבע המתוכנן הוא בתנוריה. מוסכם שבמידה שהגרעין יתגבש הוא יעבור למיקום הקבע לנקודה הנקראת תנוריה.

השר א. ידלין:

מה השם הקודם?

מר אדמוני:

תל פארג'. זה מדרום להאחזות שור.

האחזות שניה היא בגמלא, מה שאצלכם במפה

מצויין כמזרה קונייטרה.. הישוב הוא בהצטלבות הדרכים, דרך האורך של רמת הגולן, עם דרך חדשה כבר סלולה, מדרך האורך הזאת לאיזור הכנרת. הדרך הזאת כבר סלולה יש כאן מוצב של צה"ל, דומה מאד למוצב של תל פארג'. אנחנו מציעים להקים כאן מחנה צמוד למוצב, שיהיה מבוסס על מבנים טרומיים גם למגורים וגם למבני שירות.

השר ג. האוזנר:

איפה מחנה הקבע?

מר אדמוני:

בכפר תעשיה ג'.

הישוב השלישי המוצע הוא מורדות, שבו נקים
את מחנה הקבע.

מר אדמוני:

מי יישב בגמלא?

השר ז. המר:

גרעין של תנועת חירות, המצוי היום במרכז חיספית.

מר אדמוני:

האם זה מושב?

השר ש. רוזן:

זה יהיה ישוב תעשיה.

מר אדמוני:

מורדות יהיה מושב מסונף לתנועת המושבים. המחנה

הזמני יהיה באתר מקום הקבע לאורך הציר של מעלה גמלא, דהיינו, מהציר המרכזי
של רמת הגולן לכנרת.

המאחז הרביעי שאנחנו מציעים, פה אנחנו משתמשים

במחנה סורי ישן שהיה בשימוש צה"ל ונשתמש בו כמחנה זמני עבור גרעין שאנחנו
קוראים לו גרעין נוה אטיב, של העובד הציוני, ומיועד לאכלס את מה שקרוי כפר
תעשיה ב', שהוא בין אדיאם ובין מורדות.

בין אדיאם ומורדות מתוכננים עוד 3 כפרי תעשיה

והגרעין של העובד הציוני, אשר ילך להר אודם יעבור לכפר תעשיה ב', הגרעין של
תנועת החירות שהולך לגמלא יעבור לכפר תעשיה ג'. התעסוקה תהיה כולה מבוססת על
עבודת חוץ ברמת הגולן, שם יש הרבה עבודה גם בבנייה וגם בעבודות פיתוח, ובחלקה
תהיה התעסוקה מבוססת על התחלת עבודות פיתוח במשקים עצמם אבל אין לנו שום
התחייבות לקצב הפיתוח וההשקעות. הגרעינים מיועדים לכך שיעקר קיומם בתקופת
המאחז יהיה על עבודת חוץ.

המצב הוא שפיר למדי. גרעין נוה אטיב, שיהיה

בהר אודם, יהיה קשור בתעסוקה בנווה אטיב, במתקנים על החרמון, מחנה אודם - בעיקר
על עבודות מסגריה, הגרעין של תנועת החירות יהיה קשור לישובים של ~~תנועת~~ תנועת
לישובי הפוהמ"ז.
המושבים, רמות ואלמגור, והגרעינים של הפועל המזרחי - יהיו קשורים ~~לליגה~~

מר אדמוני:

ננסה לפתח מפעלים מקומיים של מלאכה ותעשיה זעירה.

אתמול אמר השר בר-לב שיודעים מה זה "כפ", אבל ה"ת"

הוא בעיה. בקשת, לדוגמה, יש נגריה ומתפרה וזה כיוון המחשבה, כלומר, ללכת למפעלים קטנים עם השקעות קטנות הנותנות הכנסה ומשרתות את האיזור. הנגריה בקשת משרתת את ישובי הרמה.

מר אבני:

האם מפעלי התעשיה יהיו במקומות הזמניים?

מר אדמוני:

כן. מה שאנחנו רוצים לקיים בכל ישוב - מבנה של 150

ממ"ר, מבנה טרומי וזה יהיה לצרכי תעסוקה. זאת אומרת,

ההשקעה לא תהיה גדולה ואפשר יהיה להגיע לתעסוקה אם נצטרך לשבת תקופה ממושכת במאחזים.

זו ההצעה שלנו לרמת הגולן. אנחנו שומרים אופציה

במיקום נוסף ברמה בלי שיעדנו לו, בינתיים, גרעין, וזה תוך התייעצות עם הצבא. מדובר על הנקודה הירוקה הדרומי, לא רחוק ממעלה גמלא, מקום שמבחינת מוצב קרוי "תל ארבעים" וזה מוצב של צה"ל שהרמטכ"ל ביקש לשמור אותו כאופציה להאחזות במועד שנחליט עליו. בינתיים לא מוצע לאכלס אותו.

השר י. רפאל:

האם בשום מקום הגרעין לא יעבוד בפיתוח במקום הקבע

שלו?

מר אדמוני:

באיזור יונתן, אם ~~התוכנית~~ להכשיר קרקע לאיזור תנוריה

לא נראית סיבה למה לא להכשיר קרקע. לא התחייבנו

למשבצת קבע. אנחנו לא מעלים סתם גרעינים. אם הם יוכחו כגרעינים ראויים-מסעמיד

להם את המשבצות המתוכננות מראש כישובי קבע. אין הפעולה של העלאת מאחזים אלא

העלאת לצורך גיבוש גרעינים לישובי קבע.

היו"ר השר י. גלילי:

לא יהיה למותר להזכיר את ההבחנה בין מתוכננים
ובין מאושרים ומתוקצבים.

השר י. בורג:

היות ומדובר בישוב הארץ אשאל שאלה של עם הארץ.

לא באתי על סיפוקי המלא בדבריו האחרונים של מר אדמוני

למה לא הולכים למקום הקבע, כי יכול להיות שקונים בזול וזה עולה ביוקר.

השר א. ידלין:

כשאין תקציב - זו השיטה.

השר י. בורג:

בחשובה בין מתוכנן וארעי בלט המשקל הפיננסי

בדבריו של היושב-ראש. לא ברור לי למה לא עושים

זאת ואשמח אם מישהו יעיר את אוזני. הבנתי שלא בכל מקום שאלת המים נפתרת.

בנוגע לפרנסה, טוב שחלק של העבודה יהיה במקום

המתוכנן, אבל מי דואג לתקציב, האם כל מקבוצה צריכה לדאוג שיש מספיק עבודה חוץ

ומזה יפרנסו זה את זה?

השר י. גלילי:

התנועה תפרנס.

השר י. בורג:

רוב התנועות בדפציט.

מה הם מקבלים על-ידי הממשלה ולמה הם צריכים

לדאוג.

על מקלטים אני לא צריך לשאול, אני מעריך שהעניין

בסדר. אשר לשירותים מוניציפאליים ותקציביים: יש שאלה של אשפה, מכבי אש וכו',

האם התקציב של הממשלה? האם הדבר שאנחנו יכולים באופן ליגאלי וגלוי לתת את

השירותים שאנחנו נותנים גם לפתח-תקוה ואילת?

השר ז. המר:

~~###~~

אתמול, כאשר הרמטכ"ל הביא לפני הממשלה את המפה
שלו היו עוד שני מקומות שאינם מוזכרים כאן, ומצד

שני יש מקום שהרמטכ"ל לא הזכיר אתמול והוזכר כאן. אני מבקש לשאול למה לא
מופיע בתכנית תל-שיפון, שהוזכר אתמול, ותל-קטב שהוזכר אתמול. אלה שני מקומות
שהצבא רואה אותם חשובים. כנגד זה, אם מדובר על ארבעה ישובים בלבד, מה העדיפות
מבחינת האימפקט שרוצים לעשות פוליטית, כאשר מדובר על "מורדות", שאין לו משמעות
מבחינה זו כלל.

האם הכוונה היא ליישב את המקומות ~~ב~~ מהר, בבת אחת,
השבוע, כדי לא לאבד את הרושם שרצינו לעשות? האם אנחנו מתכוונים אפילו לשיכון
באהלים או בקאראוונים, והעיקר להעמיד אותם?

השר ג. האוזנר:

לא ברור לי אם תתחיל פעולה ומתי תתחיל להכשרת
הקרקע במקומות המיועדים לישובי הקבע, בעיקר לאחר
הערתו של היושב-ראש בענין זה.

מר אדמוני:

למה אנחנו הולכים למחנות זמניים? קודם כל בגלל
העלות של המחנה הזמני, שהיא הרבה יותר נמוכה.
הבעיה שלנו היא בעיית מקלוט ומתקני הבטחון, שהם יקרים ביותר. להקים מתקני
בטחון - יש צורך ביותר זמן מאשר להקים מחנה זמני. רצינו חסכון בכסף וחסכון
בזמן, ולכן הולכים למאחזים. כל הרעיון היה רעיון של התגבשות של שני רצונות:
הרצון של הגרעינים ללכת להתיישבות והרצון של צה"ל שמישהו יהיה במאחזים.
רצינו להפגיש את שני הרצונות ולכן ההליכה למקומות אלה ולא למקומות הקבע.
אין בעיה של אספקת מים. נספק מים בצינורות מים

שונים מתוכננים. ~~###~~

התקציב לפעולה זו עד 8 מיליון ל"י. הדאגה לתקציב,

לדעתי, צריכה להיות על ההסתדרות הציונית ועל ממשלת ישראל וצריך למצוא סידור
בין שני המוסדות איך להעמיד לרשותנו את התקציב לביצוע הפעולה.

שאלתי גם על עבודת חוץ.

השר י. בורג:

מר אדמוני:
מי דואג לעבודה ולכל מה שקיים בישוב? - המחלקה להתיישבות. המחלקה להתיישבות, כפי שמקובל,

דואגת לצרכי הישוב מהתחלה עד הסוף - להבטחת התעסוקה, הציוד וכו'. זאת אומרת, המחלקה להתיישבות מקבלת על עצמה אחריות כוללת למאחזים פרט לבעיות של המשרדים השונים, המתייחסים לישוב כישוב קבע במקום אחר. המועצה האיזורית עמק הירדן תצטרך לספק שירותים למאחזים בקטע הדרומי, המועצה האיזורית גליל עליון - לגבי הר אודם. אני יודע שהמועצה האיזורית עמק הירדן נכנסת לפעולות בתל פארג. פה אין בעיות של ארעיות. כל ישוב מעבר לקו הירוק קשור למועצה איזורית ספציפית, אשר רואה אותו כחלק מאחריותה ואין ישובים מעבר לקו הירוק שאינם קשורים למועצות איזוריות הרואות אותם כישובים שלהם. העסק הזה עובד כהלכה.

מדוע לא מופיעים בתכנית תל-שיפון ותל קטב?

תל שיפון נמצאת בערך על-יד המקום המסומן ~~במספר~~ 1. אנחנו לא מציעים ללכת אליו מפני שהמוצב נמצא ברום של 900 מטרים מעל פני הים. אנחנו לא מעיזים ללכת למאחז בתנאים כאלה, בעיקר מסיבות אקלימיות. צריך לזכור שמגיעות למקום משפחות עם ילדים.

יוסיפון באותה גובה?

השר ז. המר:

כן. אין אישור של הצבא. זה איזור אש.

מר אדמוני:

אשר לתל-קטב: היא נמצאת על הקו ממש. אנחנו לא נוטים ללכת לקרבה כזו של הגבול. כזכור, אנחנו הולכים עם מבנים טרומיים קלים. מר נצר אומר שאלה תנאים שאינם מקובלים ברמת הגולן מבחינת הבטחון ולכן אנחנו לא נוטים ללכת למאחז בקו הראשון, זה מרחק של 2 ק"מ, זה ממש על הכביש הראשי מתל-פארג וקונייסרה, ואנחנו חושבים שלא נכון ללכת למקום הזה.

מר אדמוני:

זה על דעת שר הבטחון ועל דעת הרמטכ"ל שאנחנו
לא הולכים לתל-קטב.

מדוע "מורדות"? בסופו של דבר, אנחנו לא עושים

מעשה של הפגנה פוליטית. המחלקה להתיישבות מנסה להקים ישובים נוספים ברמת הגולן,
ישובים מתוכננים ולא סתם מוצב כאן או שם. אני לא יודע אם המחלקה להתיישבות
היתה באה לקראת צה"ל אם אין לה תכניות קונקרטיים איפה לשים את הגרעינים האלה
מחר. אם יש גרעין - אנחנו מקדמים את זה ברצון. אנחנו לא יכולים לשים אין-סוף
גרעינים ברמת הגולן. יש מספר מוגבל של יעדים התיישבותיים וזה המספר של גרעינים
שהיו מסוגלים להאחז ברמת הגולן כדי שישארו, יתגבשו ויתרכזו לקראת העליה לישוב
קבע בעת שיאושר תתקציב להקמתם.

אני מבחין בין התכנית הכוללת ובין החלטה לישוב

אלמוני עם כל המשתמע מכך מבחינה תקציבית. בתל-פארג' כבר יושבים. שלושת המחנות

האחרים אנחנו מוכנים לאכלס עד יום רביעי הבא. יקח עוד שבוע כדי להשלים את המלאכה.

בקאראוונים?

מר י. צור:

במבנים טרומיים. במשך שבוע האנשים יהיו בתנאים

מר אדמוני:

פרימיטיביים אבל שבוע אחרי זה יהיה מקום עם

מבנים ועם אספקת מים.

אני מציע להוסיף "יכולים להיות במקום" ולא

היו"ר השר י. גלילי:

יימצאו במקום, כי לאחר ההחלטה נחליט על קסדר

מתוך התייעצות עם צה"ל. יש פה לא רק משמעות של סיפוק ומבחן, אלא אלה דברים
שצריך לעמוד לגביהם בקשר עם שר הבטחון ולכן אם תהיה החלטה, הכל יכול להיות,
אבל אנחנו נקבע את סדרי הפעולה.

מר אדמוני:

אשר להכשרת הקרקע, בהתאם לתקציבים שיעמדו
לרשותנו. במידה שנתחיל להכשיר - נתחיל לרשת
שטחים ולנטוע מטעים ולהעביר אנשים לתעסוקות קבע שלהם. הדרגתית נוכל לעשות זאת
כבר בהתחלת השנה הבאה.

היו"ר השר י. גלילי:

כמצע לדיון אני רוצה לגבש את ההצעה המובאת
להחלטה.

מחליטים: (א) ברמת הגולן יוקמו ארבעה מאחזים, בקרבת מוצבי צה"ל, באיזורים
המתוכננים להתיישבות: (1) גמלא, (2) תל-פארג', (3) הר אודם; (4) מורדות.
(ב) בכל מאחז יוקם מחנה זמני (ללא שיכון של קבע). (ג) קיומם של חברי הגרעינים
יהיה בעיקרו על עבודות חוץ ברמת הגולן וחלקו על מפעלים מקומיים, פשוטים -
במלאכה ובחקלאות. (ד) הגרעינים ישהו במאחזים עד שיעברו להתיישבות קבע,
בהתאם להחלטת ועדת השרים להתיישבות, לגבי כל ישוב וישוב. (ה) חברי הגרעינים
והתנועות אליהן הם מסונפים ~~הם~~ יהיו מודעים כי: (1) המאחזים הם זמניים;
(2) אין החלטה או התחייבות בדבר העיתוי להתיישבותם. (ו) סדר הקדימויות להקמת
המאחזים ייקבע בהסכם עם צה"ל.

השר ח.י. צדוק:

מה האומדן התקציבי בשלב הנוכחי?

מר אדמוני:

כ-8 מיליון לירות.

השר ח.י. צדוק:

בפעם הקודמת היה 2 מיליון.

מר אדמוני:

חשבנו שהסוכנות תעמיד לרשותנו קארוואנים.
הסוכנות החליטה שלא להעמיד אותם לרשותנו כי
הקאראוונים דרושים לעולים ואנחנו צריכים לרכוש את המבנים הטרומיים.

האם ההקצבה מתואמת עם האוצר?

השר ח.י. צדוק:

לא. לפי דעתי צריך לפנות לאוצר ולהסתדרות
הציונית לבדוק את פעולות המימון.

מר אדמוני:

אני מייחס משמעות רבה להרמת היד של שר האוצר
בעד ההצעה הזאת. אנחנו נביא אותה לגוביינא

היו"ר השר י. גלילי:

במועד הקרוב ביותר.

צריך לתת ביטוי למגמה, לא רק שסדר הדברים
ייקבע בתאום, אלא שאנחנו מעוניינים והוועדה

השר ש. הלל:

מחליטה וממליצה כי ייעשה הכל על מנת שהדבר יבוצע בהקדם האפשרי. האם אנחנו
מחליטים עכשיו דבר בניחותא או שמדגישים את הצורך, שהשתמע אתמול ושדיברנו עליו
גם בוועדה הזאת, שזה יהיה בהקדם האפשרי בלי שיעמוד בסתירה לצורך בתאום עם צה"ל.
נדמה לי שאי-אפשר לחזור לנוסחה שהיתה יפה לפני שלושה חודשים וכיום צריך להוסיף
את האלמנט של ביצוע בהקדם האפשרי.

השר ז. המר:

אני מבקש להתפס להמשך דבריו של השר הלל ולדבריו

של היושב-ראש, שצריך לתאם עם שר הבטחון

והרמטכ"ל את סדר הקדימויות. הבנתי שאין קושי לבצע את רוח החלטת הממשלה שבעליה
זו יש, מבלבד הצרכים המשקיים, גם עניין מדיני העונה על כמה בעיות כמו ~~מדי~~ החלטת
מועצת הבטחון והציונות. יש ערך להפגנה בעליה מלוכדת ומהירה. צריך לברר אם מצד
משרד הבטחון יש קשיים להעלות את הישובים בבת אחת, וכן נפנה לסוכנות לספק ~~קצב~~
קאראוונים. אני מציע שהעליה לישובים שיוחלט עליהם תהיה ביום אחד.

מכיוון שמדובר על ארבעה ישובים בין עין זיון

לרמת מגשימים, הקו היותר ראשון, אני מבקש להתייחס גם למקום תל-ארבעים, שאין
לגביו קושי מבחינה טופוגרפית.

השר ז. המר:

אתמול בממשלה ביקשתי להעלות נושא ונאמר לי
להעלות אותו כאן. אולי בהקשר להחלטה הפגנתית
להעלות ישובים נחליט על ישוב בשומרון. זה יכול להיות הכרה בעופרה או הקמת
מאחז בשומרון.

השר ש. רוזן:

אני מתנגד להקמת ארבעת המאחזים האלה, מפני
שאני רואה בהם הפגנה פוליטית שלא במקומה.
אין להבין את התנגדותי זו לשינוי עמדתי החיובית ביחס להתיישבות בגולן. אנחנו
הצבענו בעד התיישבות בגולן וגם השתתפנו בפועל והצבעתי תהיה תלויה בעיתוייה
של ההתיישבות, ציודה וכו'.
הפעם לא מדובר בהתיישבות אלא במאחזים אזוריים.
אנחנו ידענו שהאחזויות בטחוניות של צה"ל באו לשרת צרכים בטחוניים והיו מאוישות
כל-ידי נח"ל ולא היה צורך באישור של הוועדה שלנו. היום לא מדובר על כך, לא
מדובר על האחזות של נח"ל. מר אדמוני אמר שהמאחזים האלה אינם הפגנה פוליטית,
אבל ראשיתם היתה בהפגנה פוליטית וגם כעת הם מנוסחים כך. ראשיתם היתה ביוזמת
הישובים שהתנגדו לכל חשש שמישהו רוצה לוותר כדי להגיע לקו גבול בטחוני ברמה,
וכתוצאה מיוזמת הישובים ולחץ הישובים הוקם גם גרעין קשת, שפעל בניגוד להחלטת
הממשלה ואנחנו השלמנו עם העובדות, וזה היה חלק מהפגנה כאשר עמדנו בפני הסכם
עם סוריה ואז הופיעה ההצעה, ואני מוכרח לומר, בלי שאישרנו זאת - גרעין יונתן
שהסתכן. אני פוסל את ההתחלה הזאת והתנגדתי לכך. אני לא חושב שישובים או תנועות
צריכות להכתיב לממשלה. אני חושב שהממשלה צריכה לקבוע ולהחליט.

היו"ר השר י. גלילי:

תנועות לא צריכות לא להכתיב ולא להחטיא.

השר ח.י. צדוק:

אם הממשלה מחליטה - זו לא החטאה.

השר ש. רוזן:

זה היה לפני ההחלטה של הממשלה.

השר ש. רוזן:

אני חושב שהמאחזים האלה אינם נחוצים מבחינה בטחונית והצבא יכול לִשְׁכֵּן לקיים את תפקידיו ואת הבטחון בהאחזויות בטחוניות ובדרכים רגילות. אינני מקבל שזה נחוץ לגרעינים שיתגבשו. כאן מדובר על כך שגרעין אחד, היושב ברמת מגשימים, צריך להיות מצורף להתיישבות. ברמת מגשימים חסרים שומרים והקיבוצים במקומות אלה חלשים. איננו יכולים להשתחרר, כך יש לי הרושם, מן ההיסטוריה של תולדות ההתיישבות, שהתיישבות היתה הפגנה פוליטית של חומה ומגדל, ואני זוכר את המאורע של 11 הישובים במוצאי יום הכיפורים, אבל הם היו הפגנה מועילה והם הפכו לישובי קבע. הפעם ההפגנה היא הפגנה להחלטה שאיננה מתייחסת לרמת הגולן. זו הפגנה חסרת ערך ולא תשובה. התשובה היא פוליטית ובמעשים של התיישבות בכלל זה, עליה והתיישבות. כיום כולם מאוחדים, אבל עוד לפני שבוע היו אישים חשובים שהעירו כמוני. אינני יודע אם מיציתי את כל הנקודות, אבל מאחר שעמדתי ידועה אסתפק בזה. אני אצביע נגד.

השר י. רפאל:

אני חושב שאין כוונה לחזור לוויכוח של אתמול. אני יכול להסכים לדברי השר רוזן בדבר אחד: שאין כאן משקל מספיק לתשובה. תוך הנחה שסיבות טכניות ביצועיות מביאות להצעה של ארבעה ישובים אלה במקומות אלה, תוך הנחה שזה רק מסיבות של ביצוע - אני מסכים להצעה של ארבעת אלה באותם המקומות. היושב-ראש הדגיש כמה וכמה פעמים את בעיית התקציב לגבי ישובי הקבע המתוכננים לאותם מאחזים זמניים. אם אני מביין נכון, הכוונה של היושב-ראש היא להדגיש שישובי הקבע צריכים לקבל את אישורם התקציבי במסגרת התכנית הכוללת יותר, אבל היות ולוועדה הזאת יהיה מה לומר בנוגע לקדימויות בכל התכנית, פירוש הדבר שהוועדה תוכל, אם תרצה, לקבוע קדימויות של ארבעת אלה, אם תרצה ותמצא לנכון, בראש הטבלה של כל יתר התכניות.

השר י. רפאל:

אשר להצעת ההחלטה: במקום שמדובר על תעסוקה

אני מבקש להוסיף: ובמידה האפשר בפיתוח שטחי

הקבע שנועדו לכל ישוב וישוב. אני מציע לבטל את האמירה, כי סדר הקדימויות יתואם עם צה"ל, ולומר כי הביצוע יתואם עם צה"ל. הכוונה אתמול היתה שאין מוקדם ומאוחר ושהכל הולך יחד. אם קובעים סדר קדימויות - אנחנו פועלים בניגוד לרוח של אתמול. אני מבין שצריך להיות תאום עם צה"ל ולכן נאמר כי הביצוע של ארבעת הנקודות האלה יתואם עם צה"ל.

היו"ר השר י. גלילי:

האמת ניתנה להאמר שכולנו חייבים בזהירות בהתבטאויות

~~לכל מי שיש לו~~ בישיבות. למן תאריך מסויים ואילך דברים

שאינם צריכים להתפרסם מתפרסמים, ואף-על-פי-כן אני מתחייב בנפשי ואומר גם לשר

רפאל וגם לשר הלל: אתמול נשאל ראש המטה הכללי האם הוא צופה תגובה סורית ~~לחצול~~

לעליית המאחזים. התשובה שלו היתה שהוא מעריך שאם הדברים ייעשו בשכל, בהדרגה ולא

באורח פרובוקטיבי, לא צפויה תגובה סורית צבאית. אם הדברים ייעשו באורח פרובוקטיבי

הוא מודאג.

השר ש. הלל:

על כך שהוא מודאג לא שמעתי.

השר א. ידלין:

הוא אמר זאת יותר חריף.

השר ח. י. צדוק:

אני מבקש לקבל את דברי הרמטכ"ל.

היו"ר השר י. גלילי:

אני לא מצטט, אבל עד כמה שאוזני לא מטעה אותי,

הוא אומר זאת בצליל יותר חריף. מכל מקום, היו גם

דברים אחרים בישיבת הממשלה. היו דברי ראש הממשלה והיתה הרוח של הדברים.

היו"ר השר י. גלילי:

אני לא מתנגד לחיקון של השר רפאל, שהביצוע יהיה
בתאום עם צה"ל, כי מחר עלולה לבוא הודעה מודיעינית

שתשפיע על הדברים. נדבר על ביצוע ולא על סדר קדימויות.

מר ר. זאבי:

אין ישוב ~~ש~~ שעולה ללא תאום עם צה"ל.

השר ש. רוזן:

לא מזיק אם אומרים זאת.

היו"ר י. גלילי:

נאמר שהביצוע יהיה בתאום עם צה"ל.

השר ג. האוזנר:

הריסון העצמי שלנו בביצוע התיישבות מעבר לקו
בא עקב שיקולים מדיניים, כי אחרת היינו מקבלים
הצעות של המחלקה להתיישבות המובאות לפנינו. השיקולים המדיניים היו שבגללם ריסנו
את עצמנו וקבענו תכנית מיוחדת להתיישבות מעבר לקו הירוק בכלל וברמת הגולן בפרט.
דווקא מפני מה שקרה בימים האחרונים וכדי להמחיש שפתרון חילוקי הדעות שיש לנו
עם שכנינו ועם הערבים לא יהיה לפי הקו האש"פי והאופציה האש"פית אינה באה בחשבון,
זה אחד החישובים שמביא אותי להתגבר על ההיסוסים הקודמים שהיו קודם ולהצביע בעד
ארבעת הישובים.

השר א. אוזן:

לא חשבתי שהיום נחזור ונדון שוב מי בעד ומי נגד.
חשבתי שלאחר שהיה פה סיבוב אחד ואתמול שוב בממשלה,

אנחנו חוזרים לכאן כדי לתת אישור ובוזה לסיים.

מכיוון שלא הייתי בהפגנה של "חומה ומגדל", ואם יש

לי אפשרות לזכות בהפגנה התיישבותית - אני מצפה לכך. לא הייתי רוצה להחמיץ את
ההזדמנות הזאת ואינני יודע אם היא תינתן לי עוד פעם, לכן אני מציע לקבל החלטה
שהדברים ייעשו בתאום עם צה"ל. עד כמה שידוע לי התאום איננו על פרטים אלא הוא
כללי ולכן יש להעלות ארבעת מאחזים אלה מהר וביום אחד ולתת להם ביטוי רציני.

השר א. אוזן:

הדברים נאמרו אתמול גם על-ידי ראש הממשלה, שאין

לנו תשובה אחרת היום בענין זה.

הקדימויות, לפי עניות דעתי, אינם יכולים להיקבע רק על בסיס תקציבי. יכול להיות שיהיה כסף למקום זה או אחר אבל אין אמצעי ייצור מוכנים ולא יכולים להיות מוכנים. משום כך הקדימויות לא יכולים להיות רק על בסיס התקציב. גם במקרה זה וגם במקרים אחרים אני בהחלט בעד זה שאנחנו נעלה את המתיישבים והגרעינים לא ישירות למקומות הקבע שלהם, ועלינו להתחיל לחזור לציונות. זה נחוץ לנו.

היו"ר השר י. גלילי:

זה נחוץ גם לה.

השר א. אוזן:

אני אומר מתוך נסיון אישי: התגבשות וישיבה

זמנית במחנה בתנאי דיור זמניים, זה חשוב מאד

לגרעין ההולך להתיישב. זה אמנם קצת יותר יקר אבל בסופו של דבר יותר זול כי

הגרעין יכיר את עצמו, את חבריו, יעסוק בבנין הבתים, בתעלות המים וכו'.

אני מבקש מהיושב ראש ~~שתכנס~~ שנתכנס בהקדם

כדי להחליט על יתר המקומות שצריך לקבל לגביהם החלטה חיובית.

השר א. ידלין:

איזה יתר המקומות?

השר א. אוזן:

גם בתחום הקו הירוק וגם מעבר לו. יש גרעינים

המצפים ומחכים.

השר ח.י. צדוק:

כאשר ההצעה להקמת המאחזים העלה הועלתה כאן,

בחודש ספטמבר, היא הוצגה לפנינו כשילוב של מגמה

התיישבותית והסדר בשחונני.

השר ח.י. צדוק: אם כי אני בבירור שמעתי דגשים שונים לגבי המשקל היחסי של כל אחד משני הגורמים האלה, היה ברור לי שבעוד שעמדת צה"ל, בתקופה יותר מוקדמת לגבי תכניות התיישבותיות מסויימות, היתה שלילית, הרי לגבי המאחזים האלה לא רק שלא היתה התנגדות אלא היתה ראיית איזו שהיא ^{תרומה} בטחונות חיובית בהעלאת ארבעת המאחזים האלה. יכולות להיות הערכות שונות לגבי המשקל של ~~התמורה~~ ^{התרומה} הבטחונית הזאת, אבל היה שינוי בעמדת צה"ל. אני נסיתי אז לחייב את ההצעה הזאת ולא הייתי בין אלה שהציעו להעביר את הענין לדיון בממשלה. היום, במבט לאחור, אני מצטער על כך שהמהלך התקין של הדיון שלנו, כפי שאנחנו נוהגים כל השנים, הדיון בהצעות לגופן שובש ואנחנו מוצאים את עצמנו דנים בהצעה זו, שלגביה, לגופו של ענין יכולה להיות לאנשים שונים דעה שונה, ואני את דעתי לגופו של ענין אמרתי, - כשהתכנית הפכה להיות לתכנית הפגנתית כשהפגנה היא בעלת משמעות פוליטית. בניגוד לדעות שהושמעו אתמול והושמעו היום כאן, אני שולל החלטות התיישבותיות ובטחוניות מתוך מגמה של הפגנה פוליטית, וככל שמחדדים יותר את ההפגנתיות הפוליטית שבהחלטה התיישבותית אני מוצא את עצמי פחות ופחות במצב שאני יכול להזדהות עם ההחלטה. אני חושב שבעוד שלגבי התכנית אם דרושה הפגנה פוליטית בהתיישבות או לא יכולות להיות לאנשים שונים דעות שונות, וכבודה של כל דעה במקומה מונח, ולכל דעה צריך לייחס את כל המשקל הראוי, הרי דעות פוליטיות לחוד והערכה צבאית בטחונית לחוד, ודעה על הצורך בהפגנה פוליטית אינה, בעיני, באותו מישור כמו הערכה של הרמטכ"ל על תגובות צבאיות אפשריות לצורה זו או אחרת של קבלת ההחלטה ושל ביצועה. הייתי מעדיף אילו היינו יושבים על הנושא הזה ומחליטים בו לאו דווקא בסמיכות זמנים הפגנתית להחלטת מועצת הבטחון מאתמול. אני חושב שזו אשליה לחשוב שאקט זה של העלאת ארבעה מאחזים יכול במשהו לשנות את המצב הפוליטי או להשפיע עליו באיזו פינה שהיא ולא הייתי רוצה שאנחנו נפעל בענייני התיישבות מתוך אשליה עצמית שאנו על-ידי זה עושים גדולות ונצורות בתחום הפוליטי. אנחנו עושים כל פעולה התיישבותית, שצריך לעשות אותה, לגופו של ענין, בשיקול לגבי כל הצעה והצעה.

השר ח.י. צדוק:

אני רוצה להחזיר לעצמנו את שפיות הדעת בדיון
בעניני התיישבות ולהוציא את עצמנו מהאפוריה שעל-

ההפגנה של ארבעה ישובים ברמת הגולן עשינו מעשה פוליטי גדול^{ידי} ורב משמעות ואנחנו
יכולים במצפון שקט ללכת הביתה ובכך הדפנו את ההחלטה של מועצת הבטחון. ההחלטה
של מועצת הבטחון מחייבת פעילות ותגובות ומאמץ במישור הפוליטי.

אמרתי את הדברים האלה יותר לגבי העתיד מפני

שאני מודאג מכך שאנשים אשר לפי צור מחצבתם הרעיוני העדיפו תמיד את העשייה

ההתיישבותית על ההפגנות ההתיישבותיות נתפסים להצגה שהיא זרה להם ולצור

מחצבתם.

אני מקווה שאחרי שהשיכרון של הימים האלה יעבור,

נוכל לחזור בשקט לדון בוועדה הזאת בענינים של התיישבות לגופו של ענין וכל

אחד יתרום את תרומתו להחלטות.

השר א. ידלין:

לא ידעתי שהשר צדוק יגיד את מה שאמר וזה מחייב

אותי להעיר הערה שלא חשבתי להעיר אותה. אני לא

מסכים עם ההפרזה וההגזמה בדבריו של השר צדוק. איש איננו משלה את עצמו שמעשה זה

או אחר יהדוף את רוע ההחלטה של מועצת הבטחון. השאלה היא יותר מורכבת. אנחנו

עושים התיישבות וההחלטה באה לקבוע עובדות ולהשפיע על ההכרעות הפוליטיות בטווח

הארוך. אני מאמין שעובדות התיישבותיות הן גורם במאבק על הסדרים, אם תגיע פעם

שעתם.

השר ח.י. צדוק:

אני לא חלקתי על כך. אני דיברתי על הפגנתיות.

זה מוכיח שאנחנו לא נעצרים בגלל ההחלטה. זה

השר י. רפאל:

אקט פוליטי.

השר א. ידלין:

בהקשר זה אני אומר, בכל השקט הנפשי, לשר רוזן:

אתה צודק שהחלטת מועצת הבטחון היתה לה משמעות

קשה דווקא בהקשר הפלשתינאי ומבחינה זו בהקשר של יהודה ושומרון.

היות ואני לא גורס הסדר שיהיה תלוי בסיפוח,

אני בעד התיישבות בבקעת הירדן כדי לשמש אידיאה של מדינה ערבית שלישית ולאפשר

רק גשרים בין האוכלוסיה בגדה ובירדן. לכן אני בעד התיישבות. עובדות התיישבותיות

הן חשובות ואני מסכים להן, לאו דווקא להילולה הפומבית סביבן. מה שמתרחש

בסבסטיה זו הפגנה והילולה חסרת ערך, מסבכת את היחסים בתוך המדינה, אין לה ערך.

זו הפגנה המוכיחה שאפשר לצפצף על ממשלת ישראל. זה לא רציני, זה טיול ילדים

של חנוכה עם קבוצות פרופסיונליות לצרכי הפגנה.

לענין רמת הגולן והנושא העומד לפנינו. אני חושב

שהשר צדוק הפריז. גם כאשר אנחנו בעד עובדות התיישבותיות אנחנו בהחלט צריכים

לקבל נימוק להתאפק בביצוע ולעכב ביצוע בגלל סדרי מדיניות. לאחר שהיו חברים

שבקשו דיון בממשלה בסוגיית המאחזים לא התרעמנו שהדיון בממשלה נדחה אחרי 30

בנובמבר. כלומר, התאפקנו בביצוע בגלל שיקולים מדיניים. היום אין לגרום

התאפקות לאחר החלטות מועצת הבטחון בנושא הזה. כשם שהייתי וגרסתי שנתאפק

בהחלטת הממשלה בשבועות לפני החלטת מועצת הבטחון, כדי לא לתת תירוץ למאבק

הסובייטי סורי להחלטה אנטי-ישראלית, אני לא גורס התאפקות כזו היום. להיפך,

היום אני רואה נימוק מדיני כן לבצע ואינני חושב שאני חי באשליות לגבי יכולתנו

לשנות החלטה שנתקבלה עם הזמנת אש"פ בינואר.

אני בהחלט מקבל נימוקים של צה"ל. לא הייתי

מציע שזה יהיה בבת אחת.

אני רוצה לומר לשר רוזן: האמת ניתנה להאמר,

שתנופת ההתיישבות הן בגבולות הקו הירוק, בגליל למשל, והן מעבר לקו הירוק

נבלמת בגלל השיקול התקציבי.

זה לא שיקול.

השר ש. רוזן:

זה השכול התקציבי.

השר י. בורג:

לשמחתי, לגבי פרויקטים התיישבותיים לא
חסר כוח אדם. אני לא מתלונן על כך ולא מסיק

השר א. ידלין:

מסקנות. זה גורל ההתיישבות. ההתיישבות תמיד נבלמה בגלל כסף, ומה היתה ~~ההתיישבות~~
התוצאה? שפלוגות עבודה חיכו במושבות עד שנתפנתה משבצת התיישבותית או תקציב
התיישבותי.

היה זמן שחיינו בקיבוצי הכשרה.

היו"ר השר י. גלילי:

אני לא רואה פסול בסידור ארעי בגלל מצוקה
תקציבית. אמנם קצת מדאיגה אותי מצוקת התקציב
אבל יכול להיות שאין ברירה. היום לא יכול להיות תקציב ציוני מפני שאנחנו תלויים
באמריקאים ועד שהעם הזה לא יעבוד ולא יצור יותר אולי/אפשרות לבנות את הארץ.

השר א. ידלין:

אני בעד הרעיון שאם אפשר לעשות מאחז אזורי
צבאי באיזה שהוא מקום, אינני רואה בזה פסול. זו שיטת ביניים עד להתיישבות הקבע.
אם הוזכרו כאן 11 הישובים, הם לא התיישבו מיד במקום הקבע. היו ישובים שזזו ממקום
למקום וזה היה לפני שהיו מים. בכלל, עלו לפני המים בשעה שהיום מבטיחים מים. 11
הנקודות עלו בזמנו בלילה אחד.

כאמור, אני מחייב את ההצעה. אני לא מתעקש
היום על עליה בבת אחת. אני מניח שהביצוע יהיה בתאום עם צה"ל והעניין ישקל כאשר
יגיעו לעניין הקונקרטי.

מר מ. נצר:

באנו לישיבה לאחר תאום עם הצבא. אם וכאשר
תתקבל החלטה - הבעיה הזאת לא קיימת. קיימת
בעיה של עיתוי. בין ההצעות שנבדקו היו הדברים שהרמטכ"ל עומד עליהם, כי הוא היה
שותף מלא. הבעיות היו בעיקר מידת הסיכון. אם הוועדה תקבל החלטה חיובית בדבר
הקמת ארבעה מאחזים אזוריים, אני חושב שצריך לקבל אותה, קבענו פגישת תאום על-מנת
לדון בפרטים, אם תתקבל החלטה. הבעיות האלה הן בעיות שתמיד מתאמים אותן ואף פעם
לא היה אחרת. לא זו הבעיה. כאמור, יש פגישה היום אחרי-הצהרים.

היו"ר השר י. גלילי:

האם יתכן שמעתה ועד אחרי הצהרים יכול לבוא
סיעון שישנה את המצב?

מר מ. נצר:

הבעיה היא תאום המועדים ולא הפרטים.

מר י. צור:

קודם כל, עקרונית אני בעד ההחלטה, אבל אני רוצה

לומר שאני שותף לשר המשפטים לגבי ערך ההפגנה
כעניין פוליטי כלפי חוץ, אם כי אני מקבל זאת כהפגנה נחוצה ובריאה כלפי פנים.
זה נחוץ לנו, זה נחוץ למוראל של הישוב, זה נחוץ למוראל היהודי, ואם תזכרו,
בישיבה האחרונה קשרנו את העניין של תכנית ההתיישבות עם הכינוס שעומד להיפתח מחר
בערב, שיש לי חשש שהוא עלול להיות ריק מתוכן אם לא יבוא בו לידי ביטוי משהו
קונקרטי מבחינת המעשה. משום טעם זה אני רוצה לשאול את היושב-ראש אם טוב אנחנו
עושים שאנחנו מפרידים דווקא את ארבעת הישובים האלה מתוך התכנית של 13, שהוחלט
עליהם.

היו"ר השר י. גלילי:

זה לא טוב אבל אינני רואה אפשרות אחרת.

מר י. צור:

יתכן שיהיה בלתי אפשרי להעלות בבת אחת את כל
ה-13, אבל ההחלטה קיימת. אני מציע שהעליה לארבעת
הישובים האלה תהיה חלק מאותו דבר אחד של יצירת 13 ישובים, יתכן שלא כולם יעלו
בבת אחת אבל אלה ה-4 יעלו בבת אחת.

לא הייתי רוצה להפריד בין ארבעת ישובים אלה ובין

מר י. צור:

הישובים בגליל שמבחינת המאבק שלנו עם הפלשתינאים

חשיבותם לא פחותה מבחינה פוליטית. אנחנו עומדים בפני בחירות בנצרת. חשיבות התנופה ההתיישבותית גם בגליל וגם מעבר לקו הירוק היא גדולה וחשוב מאד שנבוא לכינוס של המנהיגות היהודית ונגיד שאנחנו עומדים בפני תנופה התיישבותית גדולה הצעד הראשון בכיוון זה הם ארבעת הישובים בגולן.

אני מציע לסדר, להציע ליושב-ראש הוועדה לוותר

היו"ר השר י. גלילי:

על דברי התשובה שלו ולגשת להחלטה.

הייתי רוצה להמשיך בדיון אבל אני מקבל מה שמקובל

השר ז. המר:

על הוועדה. אני חושב שראוי לומר כמה דברים, אבל

אם החברים ממהרים - זה ענינם. אני מבקש להכניס תיקון להצעת ההחלטה. בעקבות הדברים שנאמרו פה אני מציע החלטה קצת מרחיבה: (1) מאשרים את ארבעת הישובים להקמה ביום אחד. (2) מבקשים מזה"ל לבדוק אפשרות שבאותו יום תקום גם האחזות נח"ל בתל-שיפון. (3) מאשרים את הסבת כוכב השחר ותקוע ממאחזים להאחזויות, ומאשרים את מחנה עופרה להתיישבות. (4) לזמן את הוועדה בהקדם, עוד השבוע, לסיום הדיון בהרחבת התכנית.

אין ספק שצריך להיות תאום ביחס להעלאתם של ארבעת

השר ש. הלל:

המאחזים. אני חושב שאת המעט שבמעט שאנחנו מתכוונים

לעשות צריך לבצע בו זמנית ולא למשוך לאורך שבועות. לדעתי, אפשר היה לקבל את ההחלטה הזאת מיד עם פתיחת הישיבה. זה המעט שבמעט^{כאן} שיש עמו ביטוי. אני לא סבור שאחרי ההחלטה הזאת יוכל מצפוננו להיות שקט, כי בכך לא שינינו את הדברים הגרועים. אינני חושב שיש הצדקה לומר שאנחנו חייבים לדחות. כשם שהיה שיקול פוליטי לדחות אין סיבה שלא יהיה שיקול פוליטי להקדים. בזמנו ראינו גם את היסוד ההתיישבותי וגם את ההפגנה.

השר ש. רוזן:

הנסיבות ההיסטוריות נשתנו.

השר ש. הלל:

גם בעניין ההתיישבותי וגם בעניין העליה ראינו
אקט חינוכי, אקט חיוני והפגנתי. לא פעם העמדת

עולים בסכנה, גם כדי להפגין צעדים/ שונים. אני סבור שנחטא למטרה אם לא נאמר
בתאום עם שיקולי הצבא, שהצעד ייעשה בהקדם ודווקא בצורה המרשימה. יש לנו בארץ
ציבור ונוער שצריך לחנך אותו. מזמן לא עמדנו במצב שיכולים לקבל נגדנו הצעות
בקצב כזה ובחומרה כזו והתגובה שלנו היא שיקול אם זה יפה או לא יפה, פוגע או
לא פוגע. אחת הבעיות שלנו היא הידיעה שאפשר לקבל נגדנו החלטות שונות והשיקול
שלנו הוא כיצד להימנע מצעד שעלול להזיק.

אני חושב שצריך לקבל את שני הדברים.

היו"ר השר י. גלילי:

אם תהיינה הצעות ערוכות להצבעה, אני אביא אותן
להצבעה.

אני מבקש את אוזניהם של השר הלל ושל השר אוזן.

כל מעשה של כל משרד יש לו משמעות מדינית, ואם תרצו יש לו גם משמעות הפגנתית.
גם בוועדת שרים לענייני רווחה וגם בוועדת שרים לענייני כלכלה יש החלטות שיש להן
משמעות בין מדינית ובין הפגנתית, אם חיצונית ואם פנימית, וזה חלק בלתי נפרד
של המעשה הפוליטי. בכל-זאת יש הבחנה בין הסמכות המוכרת של ועדה בסובסטנס ובין
~~ה~~ המשמעות המדינית המחודדת המופגנת. אני מבקש לשים לב להבחנה שאני הולך
לעשות. לפי רוח החלטת הממשלה אתמול שומה עלינו להחליט היום, ואם ההחלטה תהיה
חיובית - על דעת הממשלה יש לעשות את הדבר במהירות האפשרית. מעבר לזה עוד יש
אפשרויות שונות: בבת אחת, לא בבת אחת, בתופים ובמחולות, גם בחצוצרות, בשופרות
או בלי שופרות, יש הרבה גוונים. על זה לא נחליט עכשיו. בעניין זה אני צמוד בקשר
הדוק עם ראש הממשלה. אבל המגמה המדריכה את הפעולה היא לעשות את הפעולה במהירות
האפשרית.

היו"ר השר י. גלילי:

התיקון של השר רפאל, שבמקום "סדר הקדימויות"
"הביצוע יהיה בתאום עם צה"ל, הוא לצורך הבטחת

עצמנו לכל מקרה שלא יבוא.

השר ש. הלל:

אני רואה בהודעה הזאת חלק מן ההחלטה.

השר ח. י. צדוק:

זה נוהג המקובל רק במועצת הבטחון.

היו"ר השר י. גלילי:

אני מציע לקבל את ההחלטה עם שני תיקונים:

(1) במקום "סדר הקדימויות" יבוא "הביצוע יהיה

בתאום עם צה"ל". (2) אשר לתעסוקה, במידת האפשר יועסקו האנשים גם בהכשרה ובפיתוח
שטחים שנועדו לישוב הקבע. אם זה מוסכם, אני רואה את ההצעה הזאת כמקובלת.

ה צ ב ע ה

8 - בעד ההצעה כפי שנוסחה על-ידי היושב-ראש

2 - נגדה

ההצעה כפי שנוסחה על-ידי היושב-ראש נתקבלה.

היו"ר השר י. גלילי:

אנחנו עוברים להצעות שהעלה פה השר המר.

לגבי ההצעה שהדבר ייעשה ביום אחד, הדבר כלול

בהודעה שהודעת. אשר לכוכב-השחר ותקוע, הדבר לא הועמד על סדר היום שלנו ואנחנו
לא יכולים להחליט עליו. הנושא הזה יכלל בדיון הנרחב בנושא ההתיישבות, ~~בכחל~~
ובחלקו כלול בהצעות שלנו.

ביקשתי ממר ליסנסקי לדאוג לישיבה ~~בשבוע~~ בשבוע

הבא.

אני חייב להעמיד את השר המר על הדיוק, שעופרה

איננה בבחינת ישוב ולא בתחום הטיפול של הוועדה הזאת. עופרה היא מחנה עובדים
~~שב~~ שנקבע באישורו של שר הבטחון. אני ביקשתי את המחלקה להתיישבות לבחון אם

מוצע להקים שם ישוב קבע. המחלקה להתיישבות בדקה את העניין והביאה המלצה שלילית לישוב קבע באתר עופרה.

זה לא מונע את הדיון.

השר י. בורג:

אין דבר המונע דיון, אבל אני מוצא לנכון להעמיד

היו"ר השר י. גלילי:

את השר המר על הדיון.

אינני רואה אפשרות לקיים עוד ישיבה השבוע, גם

בגלל הכינוס וגם מפני שאינני מעריך את הנכונות הכללית של החברים לכך.

נתבקשתי על-ידי ראש הממשלה לקחת חלק בעבודת ועדת

ההכנה לעניין כינוס המנהיגים היהודיים. בין שאר הנושאים יש שם גם נושא ההתיישבות.

המחשבה שלנו שאפשר יהיה לעשות סינכרוניזציה של זמנים מבחינת העליה של הישובים

עם הכינוס לא נסתייעה. אין שום ספק שהתוכן ההתיישבותי חייב להיות אחד המרכיבים

של הוועדה. אני רוצה לומר שבהצעות שהגשתי לראש הממשלה נאמר: (א) כי ההשתרשות

באדמת המולדת, המשך ישובה בהתאם להחלטות של ממשלת ישראל הוא מציוויה וצרכיה

של מדינת-ישראל. (ב) שימשך החינוך של בני נוער וצעירים לעליה ולהתיישבות.

(ג) שהכינוס והארגונים היהודיים יעשו ככל יכולתם ללכד גרעינים לעליה ולהתיישבות

בדרך של יחידות וקבוצות שיצטרפו לישובים קיימים לפי בחירתם והתלכדותם לגרעינים

שיקחו על עצמם הקמת ישובים חדשים לפי בחירתם ובדרך של השתלבותם לקבוצות.

לפי דעתי, אלה דברים כלליים, ציוניים קלאסיים

שצריך להזין בהם את הוועידה הזאת, ואם אנחנו כוללים בתחום ההתיישבות לא רק

התיישבות מעבר לקו הירוק ולא רק התיישבות חדשה אלא כל מעשה התיישבות, והחלטנו

על הקמת 6 ישובי עולים, זה יכול להיות יעד שאפשר להצביע עליו. היום החלטנו על

המאחזים ברמת הגולן ויחד זה מצטרף גם ליעדים קונקרטיים בהגשמה הציונית-התיישבותית.

מדוע בכל-זאת אי-אפשר להביא בפני הכינוס גם

מר י. צור:

אותה תכנית, שהיא עקרונית אושרה כאן, על

13 ישובים, כך נדמה לי. אני מתכוון שיובא גם משהו יותר כולל.

בדברי הסבר כל אחד מאתנו יכול להצביע על

היו"ר השר י. גלילי:

ישובים קיימים וישובים שהוועדה החליטה על

הקמתם. לא חסרים אתרים שאפשר להצביע עליהם. יש 14 אתרים שעדיין לא תוקצבו.

היתה תכנית של המחלקה להתיישבות בדבר 13 ישובים, להעלות אותם ^{בעשרה} ~~בשלושה~~ ימים

אם תהיה מסגרת תקציבית. אין מסגרת תקציבית.

לאחרונה, בהתאם לישיבה הקודמת, באתי בדברים

עם שר הבטחון על התכנית של נח"ל. יש לי ממנו תשובה חיובית והסכמנו שייעשו כל

ההכנות הדרושות, אבל לא בשטח. אחד הנושאים בשבוע הבא יהיה ההשתלבות של הנח"ל

בתכניות שלנו.

הישיבה ננעלה בשעה 10.30.

החלטות מאחזים אזרחיים ברמת-הגולן הת/5.

השר י. גלילי פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. בורג, י. רפאל, ש. הלל, ג. האוזנר,
 ז. המר, ש. רוזן, ח.י. צדוק, א. ידלין,
 י. גלילי וה"ח י. אדמוני, ש. אבני, י. זאבי,
 מ. נצר, י. צור.

מ ח ל י ט י ס, (ב-8 קולות בעד ו-2 נגד) בהתאם להחלטת הממשלה
 מס' 258 ב' מיום כ"ז בכסלו תשל"ו (1.12.75): -

א. להקים בהקדם האפשרי ברמת-הגולן 4 מאחזים אזרחיים, בקירבת
 מוצבי צה"ל באזורים המתוכננים להתישבות, לפי הפירוט
 כדלקמן:

- (1) גמלא
- (2) תל-פרג
- (3) הר אודם
- (4) מורדות

ב. בכל מאחז יוקם מחנה זמני (ללא שיכון של קבע).

ג. קיומם הכלכלי של חברי הגרעינים הנ"ל יהיה בעיקרו על
 עבודות חוץ ברמת-הגולן, וחלקו על מפעלים מקומיים במלאכה
 ובחקלאות ובמידת האפשר יועסקו גם בהכשרה ובפיתוח
 שטחים שנועדו לישובי קבע.

ד. הגרעינים ישוהו במאחזים עד שיעברו להתישבות קבע, בהתאם
 להחלטות הועדה להתישבות ביחס לכל ישוב וישוב.

ה. חברי הגרעינים והתנועות אליהם הם מסובפים יהיו מודעים כי:

- (1) המאחזים הנ"ל - הם זמניים;
- (2) בהמשך לסעיף ד' לעיל, אינן החלטות בדבר העיתוי
 להתישבות הקבע שלהם.

ו. ביצוע הקמת המאחזים הנ"ל יהיה בתיאום עם צה"ל.